

29 Haziran 2016

**KİMYA MÜHENDİSLERİ ÇALIŞMA KOŞULLARI
ANKET SONUÇLARI**

TMMOB Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

GİRİŞ

TMMOB Kimya Mühendisleri Odası, 1954 yılında Anayasanın 135. maddesinde tanımlanan 7303 sayılı yasa ile kurulmuş, kamu kurumu niteliğinde, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'ne (TMMOB) bağlı bir meslek kuruluşudur.

TMMOB Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi olarak, şeffaf ve kolektif bir çalışma anlayışını benimsiyoruz. Şubemiz genel kurulu, üye toplantıları, delege toplantıları ve komisyon/çalışma grubu toplantılarında üyelerimizin fikirlerini alıp, komisyon ve çalışma gruplarında kolektif çalışmaya davet ederek, tüm çalışmalarımızı pratiğe geçirmeye çalışıyoruz. Pratikleşen çalışmalarımızın, üyelere ulaşması için tüm olanaklarımızı kullanıyoruz.

TMMOB ve KMO mevzuatında odamızın çalışma amaçları ve ilkeleri detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Bunun dışında Odamızın ve Birliğimizin teamülleri de yolumuza ışık tutmaktadır. Odamızın çalışma amaçlarından biri de; kimya mühendisliği mesleğinin gelişmesinde, üyelerinin mesleki çıkar, hak ve yetki, onur ve ortak çıkarlarının korunmasında ve emeklerinin değerlendirilmesinde, üyeleri arasında dayanışmanın sağlanmasında çalışmalar yapmaktır.

Üyelerimizin çalışma koşulları ile ilgili bilgi düzeyimizi artırmak ve doğrudan üyelerimizden bilgi almak amacıyla başlattığımız anket çalışması sonuçlanmıştır. *TMMOB Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Çalışma Koşulları Anketimize* 272 kimya mühendisi katılmıştır. Zaman ayırarak anket çalışmamıza katılan tüm meslektaşlarımıza ayrı ayrı teşekkür eder, yaşadığımız sorunların çözümünde birlikte çalışmayı umut ederiz.

Saygılarımızla,

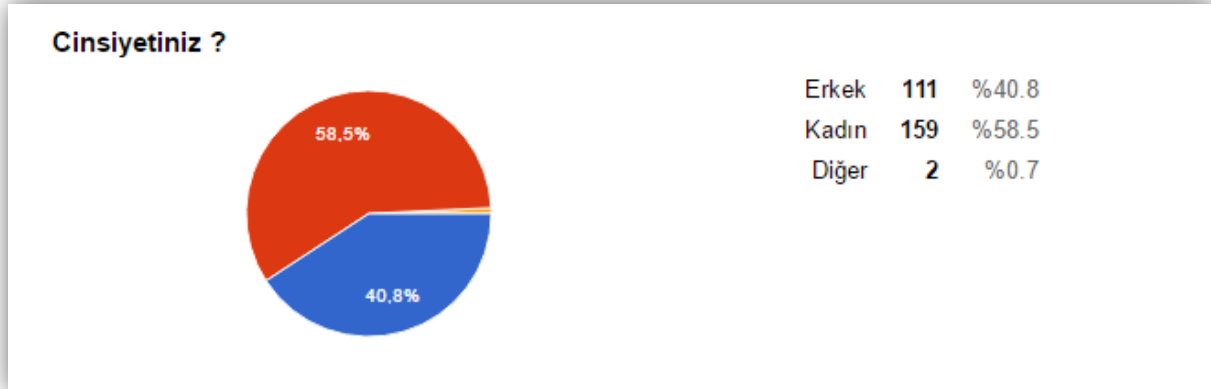
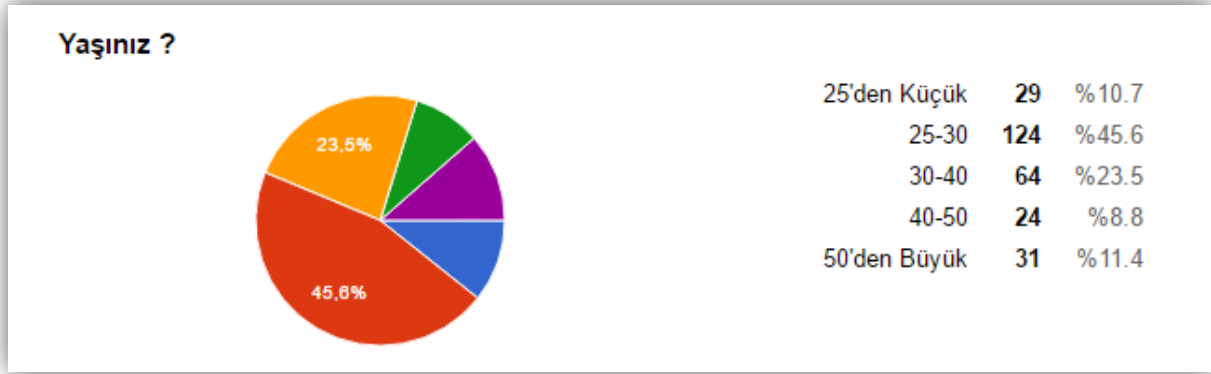
TMMOB Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi

45. Dönem Yönetim Kurulu

KİMYA MÜHENDİSLERİ ÇALIŞMA KOŞULLARI ANKET SONUÇLARI

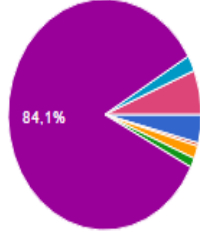
Ankete katılan 272 kimya mühendisi meslektaşımızın %85'inin odamıza üye oldukları görülmektedir. Bu oran anketin daha çok üyelere gönderilmesi sebebiyle, meslektaşlarımızın odaya üye olma oranından daha fazladır.

Katılımcıların genel profillerine bakıldığında kadınların ve gençlerin ağırlıkta oldukları görülmektedir. Kadınlar, tüm katılımcıların %58'ini oluştururken, 25-30 yaş aralığındaki tüm katılımcıların %45'ini, 40 yaşına kadar olan katılımcılar ise %80'ini oluşturmaktadır.

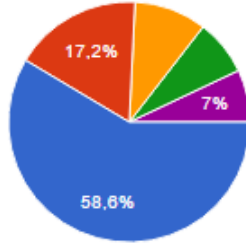
Katılımcıların %85'inin başkasına ait özel bir şirkette çalıştıklarını görmekteyiz. Bu oran, özellikle gençlerin çoğunlukta olduğu bir ankette beklediğimiz bir durumdur. İşyerinde çalışan ve mühendis sayıları karşılaştırıldığında, çalışan sayısında daha homojen bir dağılım ve 50'den fazla çalışan olan işyerlerinin çoğunlukta olduğu görülürken, 2 kişiye kadar kimya mühendisi istihdam eden yerlerin %56 oranında olduğu görülmektedir.

Nerede çalışıyorsunuz?

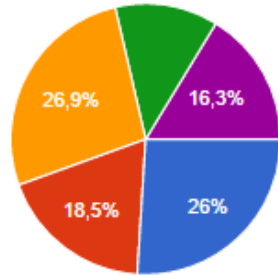
Çalışma Yeri	Sayı	Oran (%)
Merkezi Hükümete Bağlı Bir Kamu Kuruluşu	9	%4
Kamu İktisadi Teşekkülü	1	%0.4
Üniversite	4	%1.8
Belediye / Belediye'ye Bağlı Bir Kuruluş	3	%1.3
Başkasına Ait Özel Bir Şirkette	190	%84.1
Sahibi / Ortağı Olduğum Özel Bir Şirkette	5	%2.2
Diğer	14	%6.2

İşyerinizde kaç kimya mühendisi çalışıyor?

Kimya Mühendisi Sayısı	Sayı	Oran (%)
0-2	133	%58.6
3-5	39	%17.2
6-10	22	%9.7
11-20	17	%7.5
20+	16	%7

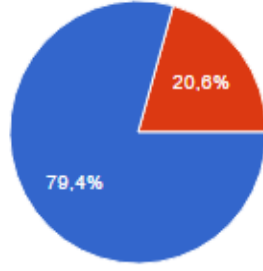
İşyerinizde kaç çalışan var ?

Çalışan Sayısı	Sayı	Oran (%)
0-25	59	%26
26-50	42	%18.5
51-200	61	%26.9
201-500	28	%12.3
500+	37	%16.3

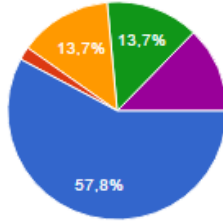
Katılımcıların yaklaşık olarak %20'sinin işsiz olduklarını görmekteyiz. “Neden alan dışı bir işte çalışıyorsunuz” sorusunu 102 kişi, yani yaklaşık olarak katılımcıların %40'ı cevaplamıştır. Alan dışı işlerde çalışanlardan 59 kişi meslek alanında iş bulamadıkları, 14 kişi maddi meslek alanındaki maddi koşulların yetersiz olduğu için böyle bir tercih yaptıklarını beyan etmiştir. Sadece meslek alanında iş bulamadığı için başka alanlarda çalışmak zorunda kalanların sayısının işsizlerin sayısıyla yaklaşık olarak aynı olduğu görülmektedir. Ortaya çıkan bu sonucu işsizlik kadar, gizli işsizliğin de büyük bir sorun olduğu şeklinde yorumlayabiliriz.

Şu anda çalışıyor musunuz ?

Evet	216	%79.4
Hayır	56	%20.6

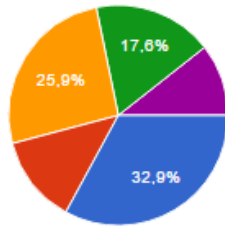
Neden alandışı bir işte çalışıyorsunuz ?

Alanımda İş Bulamadım	59	%57.8
Mesleğimi Sevmiyorum	2	%2
Maddi Sebepler	14	%13.7
Daha Rahat Çalışma Koşulları	14	%13.7
Diğer	13	%12.7

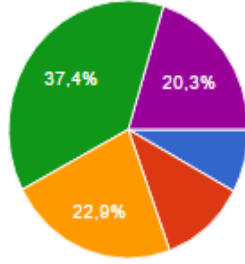
İş arama ve mevcut işlerdeki çalışma süreleri karşılaştırıldığında, kısa süredir iş arayanların ve kısa süreli çalışanların %30-40 oran aralığında olduğunu görmekteyiz. Ortaya çıkan bu sonucu çalışma hayatındaki güvencesizliğe bağlayabiliriz. Bunun yanında uzun süreli iş arayanların da oldukça fazla oldukları görülmektedir. İşsiz kalma sebepleri arasında işverenle anlaşmazlık ve elverişsiz çalışma koşullarının öne çıktığını görmekteyiz. Verilen sebepler dışında en çok kişisel sebeplerle işlerini bıraktıklarını söyleyen katılımcılar bulunmaktadır. Çalışanların ise dörtte üçünün işleriyle ilgili gelecek kaygısı duyduklarını, bu durumun en büyük sebebi olarak tatmin edici ücret alamamanın gösterildiğini görmekteyiz.

Ne kadar zamandır iş arıyorsunuz?

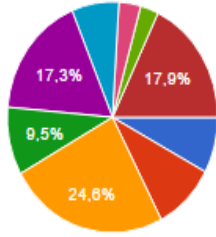
0-3 Ay	28	%32.9
3-6 Ay	11	%12.9
6-12 Ay	22	%25.9
1-3 Yıl	15	%17.6
3 Yıldan Fazla	9	%10.6

Şimdiki işinizde ne kadar zamandır çalışıyorsunuz?

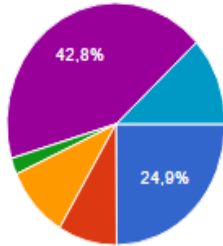
0-3 Ay	18	%7.9
3-6 Ay	26	%11.5
6-12 Ay	52	%22.9
1-5 Yıl	85	%37.4
5 Yıldan Fazla	46	%20.3

Hangi nedenlerle işsiz kaldınız ?

Mesleki Rekabet	14	%7.8
Ücret Rekabeti	17	%9.5
İşverenle Anlaşmazlık	44	%24.6
Firmanın Küçültülmesi	17	%9.5
Elverişsiz Çalışma Koşulları	31	%17.3
İşyerinin Kapanması	13	%7.3
Düzensiz Ücret Ödenmesi	6	%3.4
Yaş Nedeniyle	5	%2.8
Diğer	32	%17.9

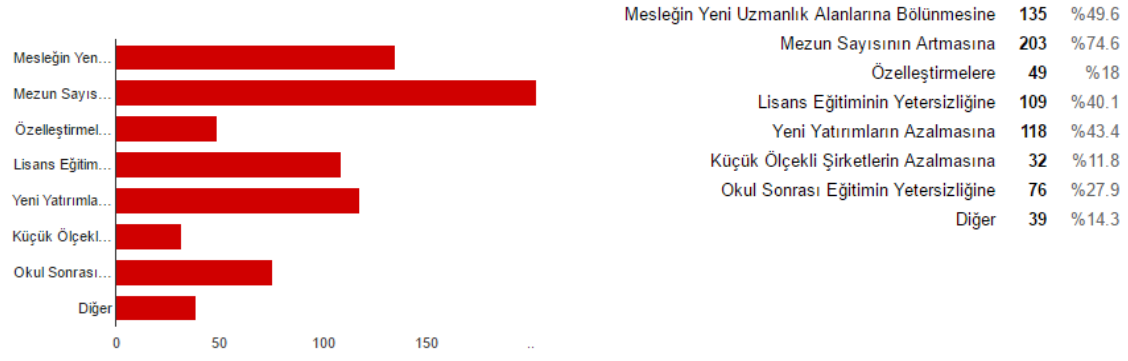
İşinizle ilgili gelecek kaygısı duyuyor musunuz, duyuyorsanız sebebi nedir?

Hayır	57	%24.9
İş Yerinin Kapanması	20	%8.7
Düzenli İş Alamama	22	%9.6
Düzenli Ücret Alamama	5	%2.2
Tatmin Edici Ücret Alamama	98	%42.8
Diğer	27	%11.8

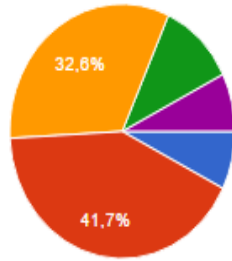
Katılımcıların çoğunluğu kimya mühendisliğinin popülerliğinin azalmasını mezun sayısının fazlalığına, önemli bir kısmı ise mesleğin yeni uzmanlık alanlarına bölünmesine, yeni yatırımların azalmasına ve lisans eğitiminin yetersizliğine bağlamıştır.

Kimya mühendisliği mesleğinin popürlüğünün azalmasını neye bağıyorsunuz?

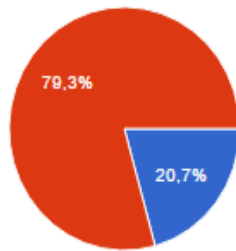
Katılımcıların çalışma yaşamındaki şartları incelendiğinde birçok sorunla karşı karşıya kalındığını görmekteyiz. Katılımcıların yarısından fazlası yasal sınır olan haftalık ortalama 45 saatten fazla çalıştıklarını, buna karşılık yaklaşık %80'i fazla mesai yaptığında, mesai ücretlerini alamadıklarını beyan ediyorlar. Çalışma günlerine bakıldığında ise 5 gün çalışmanın ve cumartesi yarım gün çalışma halinin çoğunlukta olduğunu görmekteyiz.

Haftalık ortalama kaç saat çalışıyorsunuz ?

40'dan az	17	%7.4
40-45	96	%41.7
45-50	75	%32.6
50-55	25	%10.9
55'den fazla	17	%7.4

Fazla mesai ücretiniz ödeniyor mu ?

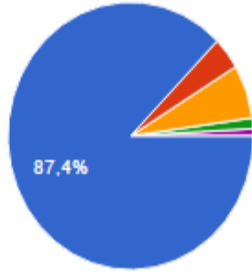

Evet	47	%20.7
Hayır	180	%79.3

Katılımcıların maaşlarının zamanında ödenmesi konusunda büyük çoğunluğunun sıkıntı yaşamadığını, dörtte birinin ise SGK priminin tam yatırılmadığını görmekteyiz. Diğer hak ihlallerinin yanında nispeten az olan bu oran, azımsanamayacak derecededir. Ayrıca, ağ haritasında hak ihlallerini yaşlara göre incelediğimizde SGK primleri ödenmeyenlerin 25-30 yaş ve 30-40 yaş aralıklarında yoğunlaştıklarını görmekteyiz. Yine haftalık ortalama çalışma saatleri incelendiğinde 55 saatten fazla çalışanların 25-30 yaşa grubunda, 50-55 saat çalışanların 25'in altı ve 25-30 yaş grubunda, 45-50 saat çalışanların ise 25'in altı, 25-30 ve 30-40 yaş gruplarında çoğunluk oldukları, yasal sınırları aşılmadığı 40-45 saat çalışanların ise daha çok 40-50 yaş aralığında oldukları görülmektedir.

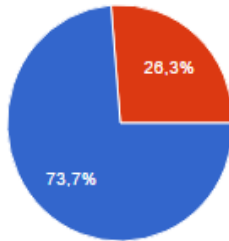
Ağ haritasına <https://graphcommons.com/graphs/fc64efc3-78b6-4f58-905b-f300d6d451d3> linkinden ulaşabilirsiniz.

Son 1 yıl içinde en uzun kaç ay maaşınızı alamadınız?

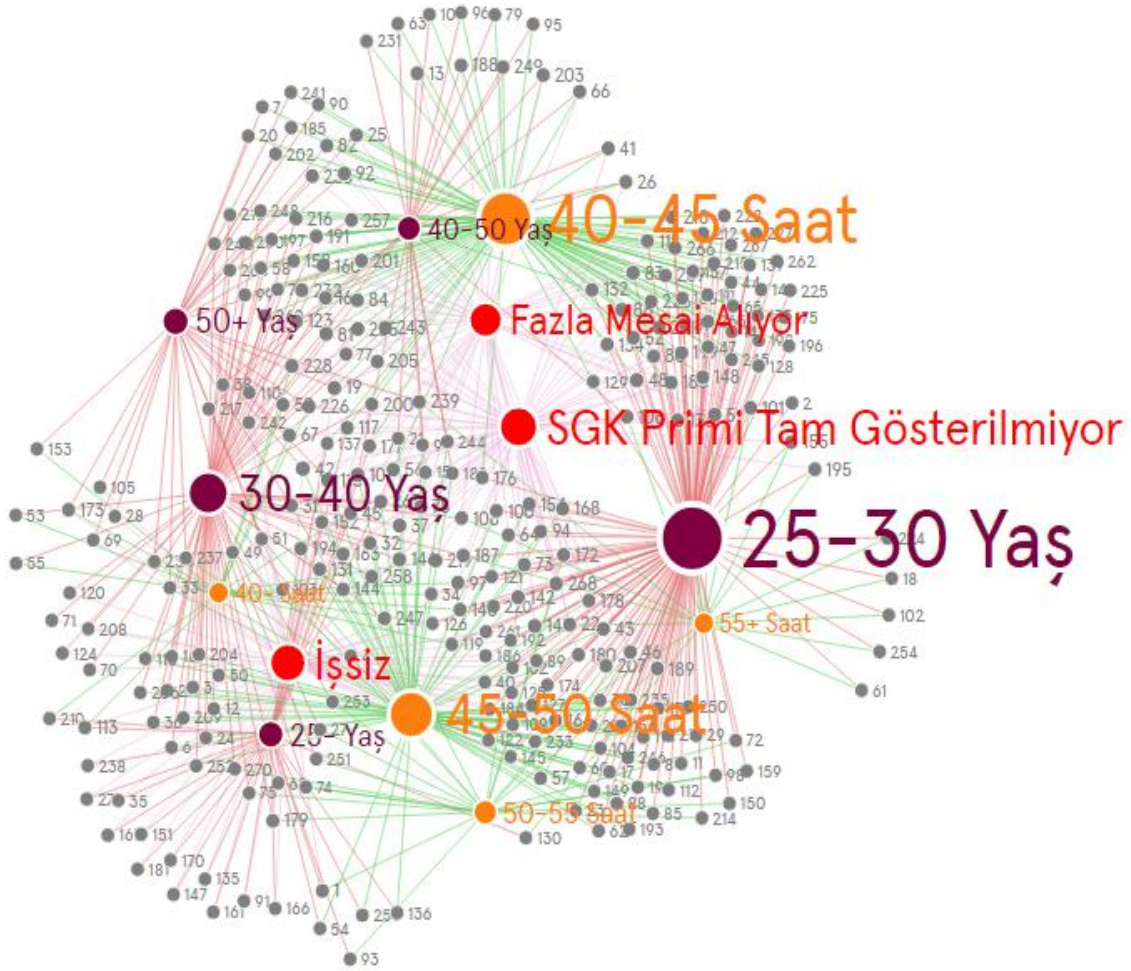

0	202	%87.4
1 ay	9	%3.9
1-3 Ay	15	%6.5
3-6 Ay	3	%1.3
6-12 Ay	2	%0.9

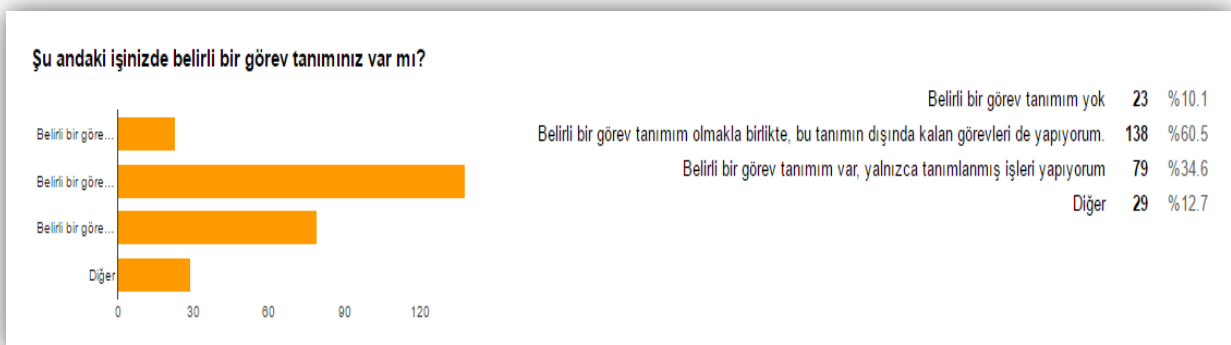
SGK priminiz gerçek ücret üzerinden ödeniyor mu ?

Evet	168	%73.7
Hayır	60	%26.3

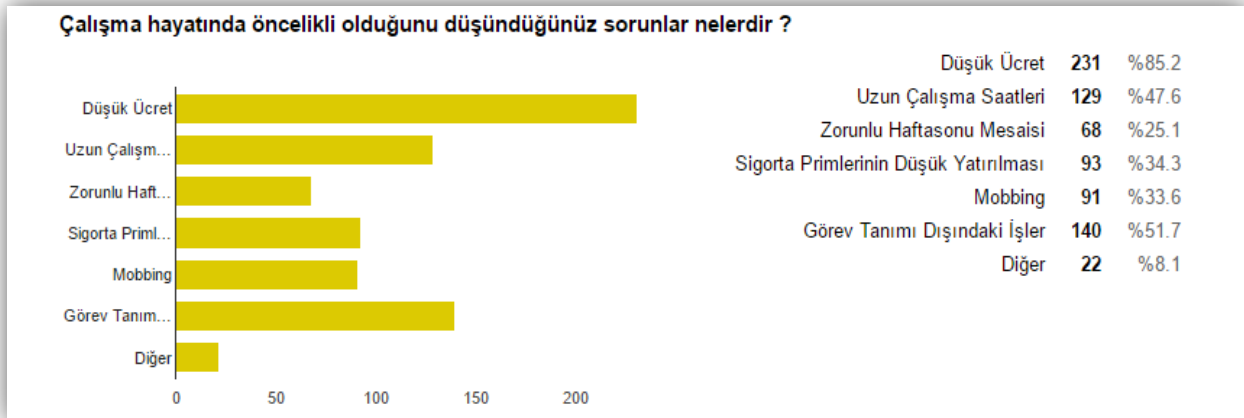
Katılımcıların büyük çoğunluğu çalıştıkları işyerlerinde belirli bir görev tanımının olduğu, ancak buna karşılık katılımcıların %60'ı görev tanımlarına uyulmadığını beyan etmektedirler. Bu durum yasalarda açık bir şekilde yasaklanmış olan angarya çalışmanın, meslek alanımızda sık şekilde uygulandığını göstermektedir.

Katılımcıların %67'si işyerlerinde mobbinge, %44'ü sözlü şiddet ve hakarete, %6'sı cinsel tacize maruz kaldıklarını beyan etmişlerdir. Sözlü şiddet ve hakaret ve cinsel tacizin kadınlarda yoğunlaştığı görülmüştür. Kadın katılımcıların önemli bir kısmı işe alımlar, çalışılan departman seçimi, kıyafet özgürlüğü vb. konularda cinsiyet ayrımcılığına uğradıklarını da ifade ettiler.

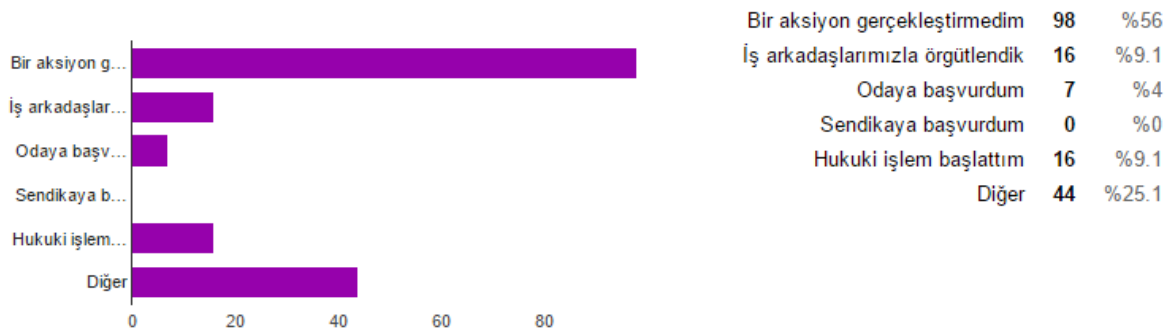

Katılımcıların büyük çoğunluğu düşük ücretin çalışma hayatındaki en büyük sorunlardan olduğunu söylerken, yaklaşık yarısı görev tanımı dışındaki işler ve uzun çalışma saatlerini de en büyük sorunlardan olduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcıların belirlediği en büyük sorunların diğerleri sırasıyla sigorta primlerinin düşük yaratılması, mobbing ve zorunlu mesai olmuştur. Bazı katılımcılar yaptıkları işin niteliğinin işveren ve çalışma arkadaşları tarafından bilinmemesinin de sorunlar arasında olduğunu belirtmişlerdir.

Katılımcıların işyerlerinde yaşadıklarını sorunların çeşitli ve yaygın olduğu görülürken, yaşadığı soruna karşı bir eylem gerçekleştirmeyenlerin çoğunlukta oldukları görülmektedir. Katılımcıların sadece dördünün Kimya Mühendisleri Odası'na başvurduğu, hiçbirinin ilgili sendikaya başvurmadığı görülmüştür. Meslektaşlarımız arasında hak arama noktasında örgütlülüğün çok düşük seviyelerde olduğu rahatlıkla söylenebilir. Hak arayanların ise hukuki mücadeleyle, iş arkadaşlarıyla örgütlenerek ve işvereniyle konuşarak sorunlarını çözmeye yoluna gittikleri görülmektedir.

İşyerinizde yaşadığınız bir sorunla ilgili hangi yolu/yolları tercih ettiniz?

SONUÇ METNİ

Ülkemizdeki genç nüfusun en büyük sorunu olan işsizliğin, kimya mühendisleri arasında da yaygın olduğunu ve gittikçe artmakta olduğunu söyleyebiliriz. Yıllardır dile getirmekte olduğumuz kimya mühendisliği lisans programlarının kontenjanlarının azaltılması talebi kabul görülmüş ve uygulanmış olsa da, sorunun asıl çözümü olacak olan nitelikli üretime yönelik yatırım ve teşvik, yeterli derecede yapılmamaktadır. Kamu ve özel sektörde ihtiyaç duyulan yerlere kimya mühendisi alımının yapılmaması ve sorumlu müdürlük gibi kanunla zorunlu kılınmış çalışma alanlarımızın denetlenmemesi de işsizliği arttıran faktörlerdendir.

Kamu kurumlarında daha fazla meslektaşımızın istihdam edilmesine yönelik çalışmalarımız kurumlarla yapılan yazışmalar ve kampanyalar ile sürmektedir. Şubemize gelen iş ilanları üyelerimizle paylaşılmakta ve artması için çaba gösterilmektedir. Ankette sizlerden de gelen uyarıların üzerine iş ilanları gönderecek olan firmalara yönelik bir form hazırlanarak, verilecek ücretin TMMOB asgari ücretinin altında olamayacağı, ayrımcılık içeren ilanların yayınlanmayacağı belirtilmiştir. Daha önce bir üyemizin sorun yaşadığı firmaların gönderdikleri ilanlar ise kesinlikle yayınlanmamaktadır. Üst örgütümüz TMMOB tarafından her yıl mühendis, mimar, şehir plancısı asgari ücreti belirlenmektedir. Bu hak, SGK tarafından protokolle tanınmış olsa da pratikte çok fazla uygulanmadığı bilinmektedir. SGK'nın protokollerin gereklerini yerine getirmesi için çalışmalarımız sürmektedir.

Çalışma saatlerinin fazlalığı, ücret düşüklüğü, angarya işler, sık iş değiştirme, mobbing gibi güvencesizlikten kaynaklı olarak yaşanan sorunların kimya mühendislerinin çalışma yaşamlarında öne çıktıklarını görmekteyiz. Kadın meslektaşlarımızın önemli bir kısmı işyerlerinde cinsel taciz ve şiddete maruz kaldıklarını ifade etmektedirler. Yaşanılan bu sorunlar bizim meslek alanımızla sınırlı değildir. Yakın zamanda resmileşen kiralık işçiliğin yayılmasıyla güvencesizlik ortamı daha fazla şiddetlenecektir.

Anket sonuçlarımızdan çalışma hayatında sıkıntı yaşayan üyelerimizin hareket geçmemiş ve/veya odamızla iletişime girmemiş olması önümüzdeki dönem bu sorun üzerine gidilmesi gerekliliğini göstermektedir. Ayrıca ankete katılan üye sayısındaki azlık da göze batan olgulardandır. Çalışma yaşamındaki sorunları ancak örgütlü gücümüzle, sorunlarımızı paylaşarak çözebiliriz; meslek örgütümüz de üyelerinin katkısı ile güçlenmektedir. Yaşadığımız sorunlarla mücadele edebilmemiz, mesleğimizin, doğaya, kamuya daha yararlı bir hale gelmesi ve daha fazla itibar görmesi birbirimizle dayanışma göstermemize bağlıdır. Tüm meslektaşlarımızla şubemizin düzenlediği toplantılarda, çalışma gruplarında, komisyonlarda, sosyal etkinliklerde ve çeşitli platformlarda bir arada olup birliğimizi gücümüzü artırmalıyız.

KMO İstanbul Şubesi olarak ücretli çalışan ve işsiz meslektaşlarımızla dayanışmamız, mesleğimize/tüm meslektaşlarımıza daha fazla katkı koyabilmek için çalışmalarımız devam edecektir.

TMMOB Kimya Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu